

TARTALOM

Mindannyian egy csónakban	1
Egy csónakban evezünk: Az Elba vonzáskörzetében alkalmazandó stratégiák	2
Kockázatmegelőzés az Elba és a Duna alsó és felső szakaszán élőknél	3
Elba 2002 - 2012 – Sokat tanultunk	4
Veszélyelhárítás lokális szemszögből	5
Kitekintés a jövőbe: LABE -ELBE 2012plus	6
Politikai fórum	7
Árvíz kockázat csök- kentése – 10 évvel az Elba áradása után	8
„Elviszi a víz?” - árvízvédelmi médiaver- sény díjkiosztója	8
10 év transznacionális együttműködés – Eredménynek és poli- tikával szembeni kívánságok	9
A konferencia keretprog- ramja	10
LABEL összefoglalás	10
Kontakt	10

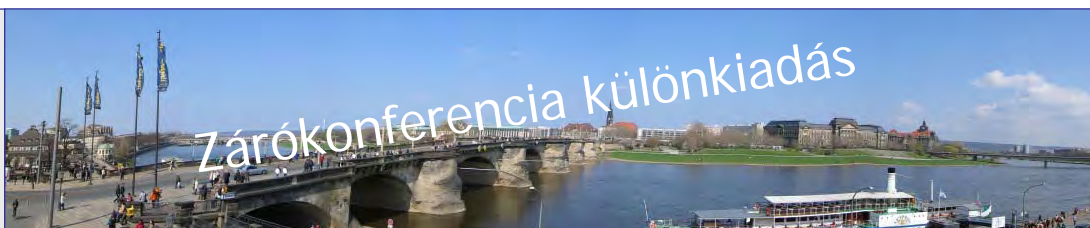
IDŐPONTOK

09.-10.08.2012

7. Steering Group meeting
in Dresden, DE

Képforrás LABEL-Journal 8:
Oliver Killig

Összeállítás és szöveg:
Stefanie Greis,
INFRASTRUKTUR & UMWELT,
Professor Böhm und Partner

Zárókonferencia különnkiadás

ELBE-LABE - Adaptation to flood risk in the Elbe river basin

ELBE-LABE - Anpassung an das Hochwasserrisiko im Elbeeinzugsgebiet

LABE-ELBE - Adaptace na povodňové riziko v povodí Labe

Mindannyian egy csónakban

10 éve tartó transznacionális együttműködés az Elba
(LABE-ELBE) árvíz kockázat kezelésében

2012.06.22-én ért véget a LABEL projekt sikeres, nagy érdeklődésnek örvendő zárókonferenciája. Mintegy 300 résztvevő, közöttük számos német, cseh, lengyel, magyar és osztrák magas rangú politikus gyűlt össze a Szász Parlament plenáris termében, hogy a projekt eredményeit méltassa és az Elba területének jövőjét megvitassa. A rendezvény védnöke, **a Szász Parlament elnöke, Dr. Matthias Röbner** üdvözölte a konferencia résztvevőit a Parlamentben. Emlékeztetett arra, hogy a

2002-es esztendő árvize a Parlament épületében is jelentős károkat okozott. Kifejtette, hogy az embereknek újra kell gondolniuk a környezettel szemben tanúsított magatartásukat.

Markus Ulbig, Szászország belügyminisztere kihangsúlyozta, hogy az együttműködésben az Elba vonzáskörzetében lévő szomszédos országokkal az elmúlt tíz évben jelentős javulás mutatkozott. Ehhez nagyban hozzájárultak a

Szász Belügyminisztérium által létrehozott ELLA és LABEL elnevezésű transznacionális projektek is. Ulbig szerint ez az együttműködés ma már jóval túlmutat az árvízvédelmen és az Elba térségének közösen eszközölt biztonságos fejlesztése a cél.

Ehhez a véleményhez csatlakozik a **Közép-Csehországi Kerület helyettes vezetője, Miloš Petera** is. Kerületében átfogó tanulmány készült a vízi turizmus árvízhez igazított kiépítéséről, amely folytán azóta több konkrét beruházás előkészítése is megtörtént. Hangsúlyozta a LABEL keretében történő együttműködés jelentőségét kerülete számára. Kidolgozásra került egy olyan árvízvédelmi koncepció, amelyet felvettek a kerület hivatalos tervezési dokumentációja közé.

Egy csónakban evezünk: Az Elba vonzáskörzetében alkalmazandó stratégiák

A LABEL az EU-INTERREG IVB Program CENTRAL EUROPE támogatását élvezi – ez a támogatást tette lehetővé a LABEL-ben résztvevő intézmények szoros együttműködését.

A bécsi támogató intézmény titkárságának vezetője, **Luca Ferrarese** bemutatta a CENTRAL EUROPE keretein belül történő elkövetkező támogatási periódus transznacionális együttműködésének aktuális kérdéseit és perspektíváit. Központi szerepet játszik az Europa 2020 stratégia. A stratégia célja az intelligens, fenntartható növekedés elérése. További cél az adminisztráció egyszerűsítése. A tárgyalások még zajlanak és bizonyos pontokban, mint például a rugalmassággal szembeni tematikus koncentráció területén nem sikerült még egyezségekre jutni.

A Szövetségi Közlekedési, Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium képviselőjében **Dr. Katharina Erdmenger** mutatta be az új támogatási periódusról folyó megbeszélések, valamint az Elba vonzáskörzetének és a LABEL projekt jelentőségét. A Szövetségi Közlekedési, Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium a LABEL keretein belül történő együttműködést a Transznacionális Együttműködés elnevezésű szövetségi projektből összesen 125.000 euróval támogatta.

A Szász Belügyminisztérium képviselőjében **Andreas Kühn** mutatta be a LABEL projektet és néhány jelentősebb eredményt a fő partnernek. A LABEL az intézmények és az emberek erős és tartós kapcsolatát eredményezte, de a különböző együttműködési projektek is összefonódtak. Az erről szóló, Labe-ELBE 2012plus stratégia részét képező áttekintés a konferenciára elkészült. Ez az áttekintés lehetővé teszi, hogy a szakemberek és a döntéshozók használhassák a projekt eredményeit, hogy

- támogassák az Elba vonzáskörzetének kockázathoz igazodó és fenntartható fejlődését,
- az árvíz-kockázat-kezelés terén eszközölt közös kezdeményezéseket folyamatos eszmecserével mélyítsék és
- a veszély kockázatának tudatosságát rendszeresen megrendezett rendezvényekkel és történésekkel erősítsék.

Kockázatmegelőzés az Elba és a Duna alsó és felső szakaszán élőknél

Az árvíz kockázat megelőzése a LABEL projekt egyik központi témája. Ebben nem csak az Elba alsó és felső szakaszán élők működtek közre, hanem a magyarországi Tisza és Duna vonzáskörzetével kapcsolatos eszmecsere is folyt.

A Szövetségi Vízügyi Intézet munkatársa, **Prof. Hans Moser** széles körű szimulációk eredményeit mutatta be, amelyeket az Intézet a projekt keretében a cseh Masaryk Intituttal karöltve végzett.

Az eredmények szerint a Moldva, az Eger (Ohre) és a Saale folyók árvízi tározóinak az Elba egész németországi szakaszára nézve jelentős védelmi szerepe van. Ez Aussignál (Usti nad Labem) akár egy méter vízszintcsökkenést, Wittenbergnél pedig 33 cm csökkenést eredményezhet. A cseh és tübingi felső szakaszon működő völgyzáró gátakból az Elba németországi alsó és középső szakasza jócskán profitál.

A vizsgálat során az is kiderült, hogy Németországban az Elba hosszú távú árvízstatisztikája nem nyugszik biztos alapokon. Ezért ajánlatos lenne az árvíz kockázat-kezelésről szóló irányvonal (2016-tól) 2. ciklusát átnézni.

A cseh Környezetvédelmi Minisztérium képviselőjében **Josef Reidinger** bemutatta (az) „A felső részen élők felelőssége – Árvíz kockázati megelőzés célzó intézkedések a Cseh Köztársaságban” címet viselő prezentációjában az árvíz megelőzéssel kapcsolatos teljesítményeket. A strukturális intézkedéseken túl számos nem strukturális intézkedést is fogantatnak, mint például az árvízzel kapcsolatos portál. Az Elba védelmére létrehozott nemzetközi bizottság (IKSE) és a LABEL projektben folyó együttműködés Csehországban az árvíz kockázat kezelés szerves részét képezi.

Az osztrák Környezetvédelmi Minisztérium képviselőjében **Dr. Clemens Neuhold** számolt be az árvíz kockázat-kezelésről szóló irányvonal megvalósításának jelenlegi állásáról.

A Duna vonzáskörzetével kapcsolatosan a legnagyobb kihívást a nemzetközi koordináció jelenti, mivel számos állam érintett: Az INTERREG IVB-Projekt DanubeFloodrisk megteremtette a kapcsolatot ezen államok között, célja az államok közötti tapasztalatcsere, valamint a kezdeményezések és az adatok összehangolása. Az eredmény a terv szerint elsősorban egy Duna-atlasz készítése lesz, amely az ELLA projektben elkészült Elba atlaszhoz hasonlóan egy egész területet lefedő veszélytérképet tartalmaz. Az erről szóló egyeztetést a Duna vonzáskörzetében a Duna védelmére létrejött nemzetközi bizottság (IKSD) koordinálja.

A magyarországi Közép-Tisza Vízügyi Igazgatóság vezetője, **Lovas Attila** beszámolt a Duna vonzáskörzetében található Tiszával kapcsolatos kihívásokról, amelynek vonzáskörzete méretében az Elbáéhoz hasonlít. A 2000-ben történt pusztító áradásokat követően akciótervet dolgoztak ki, amely komoly beruházásokat irányoz elő az árvizek megakadályozására: Egy gát áthelyezése mellett két polder is elkészült, amelyek együttes árvízi tárolója csaknem 200 mio. m³. További polderek több mint 500 mio. m³ árvízi tárolóval jelenleg épülnek vagy építésüket tervezik.

A LABEL projektben három különböző polder gátszakadását szimuláltak, valamint árvíz kockázati térképeket készítettek. Ezen túlmenően a német és cseh kollégákkal az árvíz kockázat kezeléséről szóló irányvonalak megvalósításáról folytatott eszmecsere került előtérbe. „A nemzetközi együttműködés a közös cselekvés kulcsa, mivel mindannyian profitálunk belőle, a felső és az alsó szakaszon élők egyaránt” – zárta Lovas Attila a felső és alsó szakaszon élők kockázat megelőzéséről szóló részt.

Elba 2002 - 2012 – Sokat tanultunk

A Szász Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Minisztérium

képviselésében **Ulrich Kraus**, vonta le a következtetést a 2002-ben történekről: egy az egyben történő újjáépítés nem volt és nem lesz lehetséges. A hatékony árvízvédelemhez ezen kívül a folyó által átszelt államok együttműködése is elengedhetetlen. 2002-t követően Szászországban ösztönözték a nyilvános árvízvédelem célzott kiépítését: Gondoskodás és megelőzés a térségben, a vizek fenntartására és a technikai árvízvédelemre költött beruházások kerültek előtérbe. További felismerés volt, hogy a teljes árvízvédelem nem megvalósítható, ellenben mindenkinek kötelessége saját magáról gondoskodnia. Azóta jelentős javulás következett be a jelző- és riasztórendszerek, az árvíz leküzdésének stratégiai területén is.

A Szász Svájc-Keleti Érchegeység járás képviselésében **Karsten Neumann**

és az **Aussig** kerület képviselésében **Pikal Jaroslav** a katasztrófavédelem szemszögéből közelítették meg az **Elba 2002-es és 2006-ás áradását**. A 2002-es árvíz a régió katasztrófavédelme számára két fő területből állt: Egyrészt a középhegység folyóinak áradása folytán hatalmas károk keletkeztek, másrészt pedig az Elba vízszintjének gyors emelkedése áradásokhoz vezetett. A 2006-os árvíz esetében ellenben az Elba vízszintjének lassú emelkedését a hóolvadás és a nagy esőzések okozták.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy minden árvíz más és más, ezért előre meghatározott bevetési terv és szakképzett személyzet meglehetősen szükséges. Az árvizeket követően a határokon túli kollégákkal kapcsolatokat építettek ki, amelynek megvalósításában a fejlettebb műszaki struktúra, információs rendszerek, internetes platformok, valamint riasztási és bevetési tervek segítettek. A jövőben a jelzőrendszerek további fejlesztésére van szükség, elsősorban a hirtelen bekövetkező áradások tekintetében. A meglévő struktúrákat és információs rendszereket határon átvéve tovább kell fejleszteni, mivel a nagy katasztrófák elkerülésére csak együtt van esély.

A 2010-es nyári árvíz eseményeiről a Neisse (Lausitzer Neiße) vonzáskörzetében, **Bernd Lange, Görlitz**

körzet vezetője és Aleksander Marek Skorupa, Alsó-Szilézai vajda számoltak be. Az árvíz kiváltó oka először az Észak-Csehországot és Délnyugat-Lengyelországot sújtó esőzések volt, majd a helyzetet súlyosbította a Witkatónál történt gátszakadás Niedowban. Az esemény során kiderült, hogy az információcsere túl lassú és körülményes. Azóta a folyó által átszelt államok azonban már sikerekkel is büszkélkedhetnek: A német-lengyel együttműködés

körzeti szinten jelentősen javult, aláírták a katasztrófa esetén kölcsönösen

nyújtandó segítségnyújtásról szóló együttműködési megállapodást. Nemzeti szinten mindkét felszólaló szerint vannak még hiányosságok. Az információs utak és rendszerek további fejlesztésére is szükség van, nem csak bilaterálisan, hanem Lengyelország-Németország- Csehország között is. A határtérségben ki kell építeni a hálózati lefedettséget, hogy lehessen mobiltelefont használni katasztrófa esetén.

Veszélyelhárítás lokális szemszögből

Kommunális szempontból is jobban van most a veszélyelhárítás felállítva, mint akár a legutóbbi árvízi események idején is volt - jelentette ki Görlitz hivatásos tűzoltósága részéről Uwe Restetzki, valamint Dr. Steffen Laub, Olbernhau polgármestere. A közösségekben 2002 óta sok mindenben változtak: nemcsak a műszaki védőberendezésekbe és a felszerelésekbe fektettek pénzt, hanem a munkatársak létszámába és tudásszintjükbe, a know-how-ba is. Ezen túlmenően igény van az adminisztrációs szintek közötti, továbbá a határokon átnyúló egyeztetések és kommunikáció tökéletesítésére is.

Kitekintés a jövőbe: Labe-ELBE 2012plus

A kiválasztott LABEL-eredmények közösen történő bemutatását követően az elvégzett munkák, az elkészített tanulmányok és koncepciók, valamint a projektben végzett gyakorlati együttműködés áttekintése következett. Az Elba vonzáskörzetéből kiválasztott projektpartnerek szolgáltattak fel alábbi témákkal kapcsolatosan és elmondták eredményeiket, valamint meghatározták azok helyét:

- Árvízterképek, Elba-atlasz, kockázatkezelés
- Fejlődési potenciál, kockázathoz igazodó tervezés
- Az árvíz kockázatának tudatossá tétele
- Transznacionális együttműködés / hálózat

A projekt valamennyi eredménye megtalálható a LABEL weboldalon. Ezen kívül valamennyi tevékenység összeállítása szerepel a Labe-ELBE 2012plus brosúrában, amit a weboldalról lehet letölteni.

Politikai fórum

Stanislaw Tillich Szászország miniszterelnöke nyitotta meg a konferencia politikai fórumát és kijelentette, hogy a tartomány 2020-ig összesen egy milliárd eurót tervez 315 árvízvédelmi intézkedésbe fektetni, amelyből 520 millió euró már beruházásra is került.

Felszólította a hatóságokat és a településeket, hogy az építési jog területén legyenek energikusak és következetesek, hogy gátat szabjanak a növekvő árvízkarok trendjének. A saját felelősség érzetét is erősíteni kell az emberekben. Tillich miniszterelnök nyomatékosan kijelentette, hogy a lakosságban az árvízvédelem tudatossá tételére van szükség, még ha az utolsó árvíz óta már el is telt némi idő.

Alsó-Szilézia vajdája, Aleksander Marek Skorupa, az árvíz megelőzés területén történő nemzetközi együttműködés jelentőségét hangsúlyozta, mert ez garantálja a régióban élő emberek biztonságát. A Németországgal és Csehországgal folytatott gyümölcsöző együttműködésnek köszönhetően sikerült a 2010-es esztendő árvízének következményeit mindhárom országban a minimumra csökkenteni. A kooperációt tovább kell azonban fejleszteni a jelzőrendszerek javítása és a kölcsönös támogatás optimalizálása érdekében.

A Közlekedési, Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium államtitkára, Jan Mücke felvázolta a jövő árvíz kockázat kezelését: „Az árvíz megelőzés érdekében folytatott további együttműködés a fejlesztéspolitikai prioritások részét képezi. A Minisztérium a transznacionális együttműködést célzó szövetségi program keretében a jövőben is készséggel támogat olyan projekteket, mint a LABEL” – így Mücke. A LABEL-projekt nagyszerű példa arra, mit jelent mindannyiunknak Európa.

A Cseh Köztársaság Környezetvédelmi Minisztériumának államtitkára és helyettes minisztere Libor Ježek méltatta a Németországgal és Lengyelországgal folytatott sikeres együttműködést. Utalt azonban a jövő kihívásaira is: Ilyen többek között a további egyeztetés az árvíz kockázat-kezelés területén és a további árvízi tározók létesítése.

A LABEL-projekt szakmai eredményei és a nemzetközi kooperáció kivívta **Dr. Wolfgang Streitenberger EU-bizottsági elnöki főtanácsadó** elismerését: „A kockázat megelőzésnek van egy európai integrációt növelő dimenziója is”, így a főtanácsadó. A kockázat megelőzés az európai területi együttműködés (ETZ) számára is nagy jelentőséggel bír. A következő támogatási időszakban az ETZ költségvetése csaknem 50%-os emelkedéssel 11,7 Mrd. euróra fog rugni.

Árvíz kockázat csökkentése – 10 évvel az Elba áradása után

„10 évvel az Elba áradását követően sok mindent elértünk” – mondja **Frank Kupfer**, a Szászországi Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Minisztérium minisztere. Ez Szászország területére és Csehországra, Lengyelországra és a szomszédos német tartományokra egyaránt érvényes. Az árvíz központok és a vízgazdasági hivatalok példának okáért szoros és konstruktív együttműködést folytatnak. Az Elba és az Odera védelmére létrejött nemzetközi bizottságok munkája az illetékes intézmények munkáját nagyban segítette, csakúgy mint a projekt munkája.

Kupfer miniszter ezen túlmenően méltatta a Neisse 2010-es áradásakor a lengyel szomszédokkal folytatott sikeres együttműködést a károk enyhítésért. Szakértők jelenleg a vitkai Niedów völgygát újjáépítésével kapcsolatos határokon átvelő tervekről egyeztetnek. A lengyel szomszédokkal és régiókkal a Neisse nem használt hídjainak visszaépítéséről is megegyeztek.

Kupfer hangsúlyozta, hogy a gyümölcsöző együttműködés a határ mindkét oldalán elhivatott embereknek köszönhető. A szakmai feladatokon túl, mint az

árvíz kockázat kezelési tervek készítése vagy a térség árvíz megelőzése, az együttműködés megerősítésére van szükség tartományi és település szinten. El kell érni, hogy az övintézkedéseket jobban elfogadják és a telektulajdonosok tisztában legyenek saját felelősségükkel.

„Elviszi a víz?” - árvízvédelmi médiaverseny díjkiosztója

A drezdai Műszaki Egyetem médiaközpontjából **Prof. Thomas Köhler** mutatta be a Szászországi Környezetvédelmi, Mezőgazdasági és Geológiai Hivatal által támogatott, a LABEL-projekt keretén belül megrendezett versenyt. Bemutatásra kerültek a plakát, film és kreatív kategóriák legjobb munkái:

- 1. hely plakát kategóriában: Sabrina Hamberger és Gregor Sams
- 1. hely film kategóriában: Frauke Rahr és Tim Kurth
- 1. hely kreatív kategóriában: Anne Schaffhirt és Julia saját készítésű és előadású „Elviszi a víz?” című dallal.

Frank Kupfer miniszter átadta Frauke Rahr, Tim Kurth, Anne és Julia Schaffhirt nyerteseknek a pénznyereményre feljogosító oklevelet.

A győztes művek a LABEL weboldalán megtekinthetők illetve meghallgathatók:

www.label-eu.eu/results0/further-topics/media-contest-on-flood-protection.html

10 év transznacionális együttműködés – Eredmények és politikával szembeni kívánságok

A szász Belügyminisztérium képviselőjében Andreas Kühl és a cseh Környezetvédelmi Minisztérium képviselőjében Helena Skalová közösen mutatták be valamennyi partner nevében a projekt fő üzenetét:

- **Mindenki a csónakba!** A fenntartható árvízkezeléshez a vízgazdálkodás, területtervezés, természetvédelem, mezőgazdaság és helyi gazdaság szereplőire egyaránt szükség van.
- **Kockázatcsökkentés a helyszínen!** A település folyamatainak során dől el, hogy egy terv tekintettel van-e a kockázatokra. Ezért szoros összefonódásra van szükség nemzetközi szinttől egészen a települések szintjéig.
- **Legyünk szolidárisak!** Az árvízvédelemmel és az árvízi tározókkal kapcsolatos intézkedéseknek nem csak lokális hatásuk van. Ezért ezek

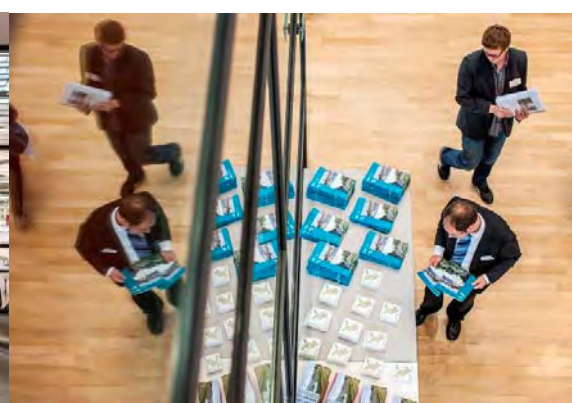
tervezésénél figyelembe kell venni az egész vonzáskörzetet és minden cselekedetet meg kell beszélni a felső és alsó szakaszon élőkkal.

- **Tanuljunk egymástól!** A régiókon túlmutató rendszeres információcsere során továbbadhatjuk tapasztalatainkat és tanulhatunk egymástól. A cél a további vonzáskörzetekkel történő eszmecsere.
- **Bizonyítsuk makacsságunkat!** A veszélyérzet idővel az utolsó árvízét követően csökken. A folyamatos tájékoztatás és a veszély tudatossá tétele fontos, hogy az emberek felkészültek maradjanak.
- **Folytassuk sikeres együttműködésünket!** Az Elba területének régiói a tíz év együttműködésnek köszönhetően összeforrtak. A szerzett tapasztalatok és az elért eredmények segítségével folytassuk a közös munkát!

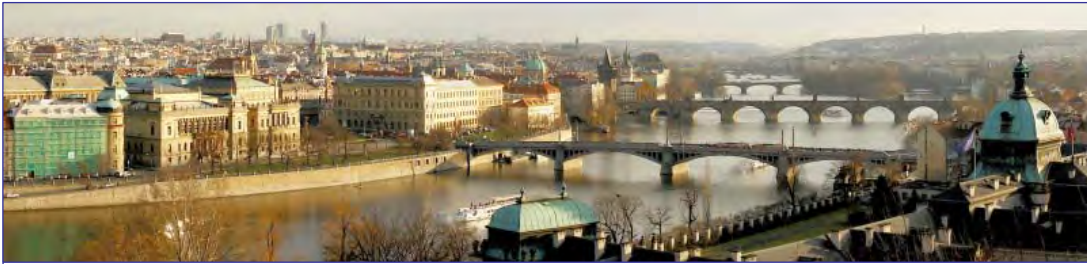
Az ezt követő **pódiumvitában** Frank Kupfer, a Szászországi Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Minisztérium minisztere, Dr. Wolfgang Streitenberger, EU-bizottsági elnöki főtanácsadó és Josef Reidinger, a cseh Környezetvédelmi Minisztérium képviselője a projekttel kapcsolatos kérdéseket vitatták meg.

A résztvevők először is az európai kooperációs projektek fontosságát hangsúlyozták, amelynek lehetősége függetlenül az egyes régiók nehéz helyzetétől fennáll. Ily módon kísérleti projektek tesztelhetnek az egyes régiókban, ezzel más régiók számára is értékes felismeréseket lehet nyerni. Egy kooperációs projekt ideális platform a veszély tudatossá tételéhez, valamint határokon átívelő és interdiszciplináris kapcsolatok kiépítéséhez.

Elhangzottak a jövő projektjeire irányuló kívánságok is: Fontos az árvízkezelés-jövőbeni feladatainak teljesítése is. Hosszú távon nem lehet azonban figyelmen kívül hagyni a klímaváltozással kapcsolatos új problémákat sem, mint például az egyre gyakoribb hirtelen áradásokat és az alacsony vízállást. A résztvevők a jövőben örülnének a projektek adminisztrációs munkáinak egyszerűsítésének is.

LABEL összefoglalás

Leadpartner:

Saxon State Ministry of the Interior

Futamidő:

09/2008 – 08/2012

Össz.-költségvetés:

4.215.680 €

ebből:

EFRE (EU-funding):
3.317.246 €

National co-financing:
898.434 €

www.label-eu.eu

Kapcsolat

Saxon State Ministry of the Interior:

Wilhelm-Buck-Str. 2
D-01095 Dresden

Dipl.-Ing. Andreas Kühl
Regina Hille

Tel.: +49 (0)351 / 564-3456
Fax: +49 (0)351 / 564-3459
Mail: regionalentwicklung-eu@smi.sachsen.de

Külső szakmai és adminisztratív koordináció:

INFRASTRUKTUR & UMWELT
Professor Böhm und Partner
Julius-Reiber-Str. 17
D-64293 Darmstadt

Dr. Peter Heiland
Dipl.-Geogr. Stefanie Greis

Tel.: +49 (0)6151 / 8130-0
Fax: +49 (0)6151 / 8130-20
Mail: label@iu-info.de

A konferencia keretprogramja

A csütörtök késő délutánra szervezett három **kirándulást** nagy érdeklődés övezte és nagy számú résztvevőt vonzott:

- Albertinum – A művészet kezdete: a résztvevőknek a Drezdai Állami Műgyűjtemények munkatársai bemutatták a nem kiállított művek tárolására a 2002-es árvíz után épített árvízbiztos raktársarnokot, „A művészet kezdetét”.
- Az üvegfalú manufaktúra: A VW Phaeton egyedülálló gyártóberendezését tekintették meg a résztvevők egy üvegfalú, átlátszó épületben.
- Városnézés: A drezdai belváros árvízvédelmi létesítményeinek megtekintése. A Szász Parlament előtti árvízi tanösvénytől kiindulva a résztvevők megismerkedhettek az óváros körüli séta során néhány érdekes árvízvédelmi létesítménnyel, amelyek a 2002-es árvízet követően bővítésre és felújításra kerültek.

Az ezt követő Szász Állami Kancelláriában megrendezett **esti fogadás** alkalmából a résztvevők ismételten összejöttek és további kapcsolatokat építhettek, beszélgethettek.

A partnerség LABEL

